ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే ఇది

కొండముది హనుమంతరావు

పరమమూర్ఖుని మనస్సులా లోకం పెంజీకటిలో ఊగుతోంది.

మహాయోగి మహోజ్వల మనస్సులా ఇంజనీ లైటు వెలుగుతోంది.

సుదీర్ఘ వియోగానంతరం ప్రియసందర్శనానికి బయల్దేరినవాడి మనస్సులా ఎక్స్‌ప్రెస్ పరుగిడుతోంది.

ఎనిమిది దాటింది.

వెంట తెచ్చుకుని—హిగిన్‌బాదమ్స్‌లో కొనుక్కున్న పుస్తకం తెరిచాను.

తొమ్మిదయింది.

విసుగ్గా ఉండి పుస్తకం మూసేశాను. కాసేపు నిద్రపోదామనుకుని చుట్టూ చూశాను.

అరవై ఏళ్ళు పైబడ్డా (అలా అనిపించింది, మరి) ముప్పై ఏళ్ళవానిలాగా ఉన్న అప్పుడే ఎక్కిన దృఢకాయుడు—లాఠీకర్రలాగ ఉన్న స్పెన్సర్ చుట్టను అతి సులభంగా దగ్ధం చేస్తున్నాడు.

ఆ పక్కనే ఇంకో కుటుంబం. తొమ్మిది దాటినా ఆ పిల్లలు ఇంకా తన్నుకుంటున్నారు. ఆ తన్నులాటలో ఒక ప్రబుద్ధుడు ఒకదాని గాజులు బదాబదలు చేశాడు.

"నా గాజులు కట్టించు"—ఆ పిల్ల కాళ్ళు నేలకేసి బాది, చేతులు గాలిలోకి ఊపుతోంది.

"నిన్న నా బలపం పారేసినావే. అది తెచ్చెయ్" వాడు ఎదురుదెబ్బ తీశాడు.

అంతలో ఆ పిల్ల మెరుపుదాడి చేసి వాణ్ణి రక్కింది. వాడూ ఏడుస్తూనే దాని జడ చేత్తో లంకించుకుని—దానివీపు వంగదీసి దభీదభీ బాదేశాడు. చివరకు ఇద్దరూ ఒకే శ్రుతిలో రాగాలాపన ఆరంభించారు.

అంత జడివానలోనూ—ఆ తల్లి నిర్వికారంగానూ, నిర్లిప్తంగానూ, ఎంతో నిరామయంగానూ ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటున్నది. ఆ తండ్రి, పాపం, ఆ పిల్లలను సముదాయించాలనీ, నిశ్శబ్దంగా నిద్రపుచ్చాలనీ శాయశక్తులా ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఏం లాభం? ఆ కోతులు మాటవింటేగా!

ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే, ఇది! మగవాడు కాస్త మెతక అవుతాడా—ఆ విషయం ఆ ఇల్లాలు కనిపెట్టిందా... ఆ మానవుని పని ఇక సరి! ఆ తోడేళ్ళను ఆ సాధువుమీదకు నిర్దాక్షిణ్యంగా తోలి ఊరుకుంటుంది—తన కేమీ బరువూ, బాధ్యతా లేనట్లు.

మొన్న, అదే అటు మొన్న, అక్కయ్యగారి ఊరినుంచి మనిషి వచ్చాడు. అక్కయ్యకు (పురిటి) నొప్పులు వస్తున్నయ్యనీ, అమ్మను వెంటనే బయల్దేరిరమ్మనీ—కబురు.

తప్పేదేముంది?—అమ్మకు. అమ్మజీవితం ఈ పురుళ్ళకే సమర్పితం అయిపోయింది. కూతుళ్ళకూ, కోడళ్ళకే కాదు—మా బంధువులిళ్ళలో ఎవరికి పురుడొచ్చినా అక్కడ మా అమ్మ ఉన్నదన్నమాటే.

నీ చల్లని చేతిమీదుగా ఆ చెంబెడు నీళ్ళూ పోయించి పోవాలి వదినా అనో, అక్కయ్యా అనో, పిన్నీ అనో—ఎప్పుడూ అమ్మకు కబుర్లూ, పిలుపులూ.

ఇంతవరకు అమ్మ చేతిమీదుగా ఎన్ని పురుళ్ళు పోయించిందో లెక్కలేదు. అందరూ సలక్షణంగానూ, సురక్షితంగానూ ఉన్నారు. అదే అందరికి నమ్మకం—అమ్మ చేయి మహా చలవని. అదీగాక, అమ్మ ఎంత విపత్తు సమయంలోనయినా ఆశ జారిపోకుండా, ధైర్యం నీరుకారిపోకుండా—ఏవేవో కబుర్లూ, కథలూ చెపుతూ కాలక్షేపం చేసివేస్తుంది. తీరా ఆ ఆపదనుంచి ఒడ్డున పడగానే—ఆ క్షణంలో తాము ఎలా భయపడ్డదీ, అప్పుడు ఈమె ఎంత ధైర్యంతో నిలబడ్డదీ గుర్తు చేసికొని—"ఈ సమయంలో నువ్వే గనుక లేకపోతే, మే మేమయ్యే వాళ్ళమో నమ్మా! ఆ దయామయుడు నిన్ను పంపాడు. మమ్మల్ని యీ మాత్రం గట్టున పడేశావ్. నీ మేలు మరిచిపోలేం" అని ప్రశంసించి పంపిస్తారు. అమ్మకూడా ఆ మాటలకే ఉబ్బి తబ్బిబ్బైపోయి, అన్నాళ్ళూ వేళకు నిద్రాహారాలు లేని కష్టం మరిచిపోయి—ఇంటికి వచ్చి రెండు రోజులైనా రెండు కళ్ళూ ఒక్కచోట పెట్టి యథామామూలుగా శ్వాస పీలుస్తుందో లేదో మళ్ళీ ఇంకో చోటనుండి కబురు "వెంటనే రావాలి' అని. ఆ రెండు మాటలు వ్రాస్తే చాలు—మా అమ్మ బయల్దేరుతుంది. కాని ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన గొడవే ఇది—ప్రతి చిన్న విషయానికీ ఒట్లూ ప్రమాణాలూ 'రాకపోతే మమ్మల్ని చంపుకు తిన్నట్టే' అని వ్రాస్తారు.

సరే అమ్మను అటు అక్కయ్య దగ్గరకు పంపించి, నేను శ్రీమతికోసం బయలుదేరాను—రెండు రోజులు మాత్రం సెలవు పెట్టి.

అత్తవారింటికి వెళ్ళి శ్రీమతితో సంగతి సందర్భాలు చెప్పి—'రేపు వెళ్దాం' అన్నాను.

"రెండు వారాల్లో పండుగ ఉంటే—యిప్పుడెలాగండీ?"

నాకు చప్పున కోపం వచ్చింది.

"రెండు వారాలకి వచ్చే పండుగ కోసం నన్ను చెయ్యి కాల్చుకోమంటావా?"

"ఆ మాట నేనన్నానా?"

"మరి అయితే పస్తుండమంటావేమిటి?"

"పస్తుండాల్సిన అవసరమేమొచ్చె. హోటళ్ళన్నీ మూసేశారా, ఏం?"

"హోటలు మెతుకులు గతకటానికేనా నిన్ను చేసుకుంది?"

"అయితే—హోటలు మెతుకులు తప్పించుకోవడానికేనా నన్ను చేసుకుంది?"

ముఖం ఎఱ్ఱబడ్డది. బుంగమూతి పెట్టి నుదురు ముడివేసింది. పెదవులు అదురుతున్నాయి. నాకు జాలేసింది—శ్రీమతి ప్రశ్నా, వదనమూ చూస్తే.

"పరిస్థితి అర్థం చేసుకో. బ్రతిమిలాడి భంగపడి రెండురోజులు సెలవుతీసుకుని వచ్చాను."

నేను ఏ మాత్రం లొంగిపోయినట్లు కనపడ్డా చాలు, శ్రీమతి పాదాక్రాంతమే అవుతుంది. ఉరిమే మేఘం చల్లగాలికి నీరవడం సహజం. ఆ విషయం మరిచిపోయి దబాయించామా బిఱ్ఱబిగుసుకుంటుంది.

"సరేలే—నీ మాటే నెంగుకు కొదనాలి. రెండు వారాలేగా—ఎలాగో నా తిప్పలు నేను పడతాలే. పండుగ వెళ్ళినతర్వాత వద్దువుగాని—"

"మీరు కష్టపడటం నాకుమాత్రం ఇష్టమా? ఏదో పండుగ, పుట్టిల్లు. అదీగాక పండక్కి చాలామంది స్నేహితులు కూడా వస్తున్నారు. ఎన్నాళ్ళో అయింది వాళ్ళను చూసి. మళ్ళీ ఎన్నాళ్ళకో—ముఖ్యంగా సుభద్రా, సుజాతా, అనూరాధా—వాళ్ళు వచ్చినతర్వాత ఎవరెవరి ఇంట్లో ఎప్పుడెప్పుడు మహాసభలు జరపాల్సిందీ... ఎక్కడెక్కడ మూన్‌లైట్ పిక్నిక్కు ఏర్పాటు చేయాల్సిందీ—డిటెయిల్డ్ ప్రోగ్రాంకూడా తయారు చేస్తూ ఉత్తరాలు రాస్తున్నారు. ఏదో ఆ ఉత్సాహంలో అన్నానుగాని... మీరు కష్టపడాల్సివస్తే నా కిక్కడ ఒక్క క్షణం ఉంటుందా! ఆ మాటకొస్తే అసలు ఉండగలనా! మీ ఇష్టం. రేపే బయల్దేరుదాం..."

హమ్మయ్య, చిట్టచివరకు గొప్ప విజయం. అయినా మనసులో ఏదో పదార్థం సన్నగా మూల్గింది. ఎంతో ఆశతోనూ,

ఆనందంతోనూ ఉన్న ఒక ప్రాణిని అన్యాయం చేస్తున్నానేమోనని.

ఆరునెలలు స్నేహం చేస్తే వారు వీరు, వీరు వారూ అవుతారట. నాలాగానే వల విసర లేదుగదా—మనసు మూలుగుమూని మౌనం వహించింది.

"నాకు తెలుసు నీ సంగతి. మొదట ఎదురు తిరిగినా, నీలో కాఠిన్యం లేదు. అందుకే నేనెప్పుడూ మురిసిపోతుంటాను. రేపే వెళ్దామయితే."

శ్రీమతి మొహంలో ఏవో నీడలు పరుగెత్తినట్లయింది. మరి అవి హృదయంలోని ఏ విధమయిన ఆలోచనల తాలూకో.

ఆ రాత్రి భోజనాల సమయంలో ప్రయాణవిషయం ప్రస్తావించాను. నేయి వడ్డిస్తున్న అత్తగారు విస్తుపోయి నిలబడిపోయింది.

మామగారి చేతిలోని అన్నపుముద్ద విస్తరికీ నోటికీ కాకుండా మధ్యలో త్రిశంకు స్వర్గంలో నివాస మేర్పరుచుకుంది.

బావమరిది గోపీ పకపకా నవ్వేశాడు.

"ఎందుకురా అట్లా నవ్వుతావ్? మంచీ, మర్యాదా లేకుండా?" అత్తగారు కోప్పడ్డారు.

"అదికాదే, అమ్మా. పండక్కి పదిహేను రోజులు ముందుగానే వచ్చిన బావగారు, ఏదో తమాషాకి ఒక మాటంటే వీళ్ళలా కొయ్యబొమ్మలయిపోతే నవ్వక ఏం చేయమంటావ్?"

"అది కాదోయ్—" అంటూ బావమరిదిని సంబోధించినా—అత్తమామలకు అవసరం యొక్క బలీయతను విశదీకరించి—శ్రీమతిని పంపడం తప్పనిసరి అని తేల్చాను.

వాళ్ళ అభిప్రాయంకోసం ఎదురుచూస్తూ కంచంలో చెయ్యి కంచంలోనే ఉంచి చూస్తున్నాను.

"సరే. ఆలోచిద్దాం. ముందు భోజనం చేయవోయ్." అన్నారు మామగారు చిన్నగా నవ్వుతూ—నేనేమో భోజనం చేయటం మానుకుంటానన్నట్లు.

మామగారిమాట ఎలా ఉన్నా అత్తగారు తెచ్చిన టొమాటోల చారుతాలూకు ఘుమ ఘుమలు త్వరపెట్టినయి.

భోజనాలు ముగించుకుని ముఖ్యహాల్లో కూర్చునుండగా మళ్ళీ నేనే కదిలించవలసి వచ్చింది.

"రేపుదయమే బయలుదేరుతాం. రేపు రాత్రికయినా అక్కడికి చేరుకుంటేగాని ఎల్లుండి ఆఫీసుకు పోవడానికి వీలుపడదు. అయినా మీకు తెలియందేముంది—" అన్నాను మామగారి నుద్దేశించి.

"రేపెట్లా? రేపు బుధవారం కదూ? బుధవారంనాడు పులి అయినా బయల్దేరదంటారు." అత్తగారు అందుకుంది.

ఏమీ అర్థం కాక ఆయన బుర్రమీసాల వంక చూస్తూ నిలబడి పోయాను.

"అలాంటప్పుడు—ఇవ్వాళ రాత్రికే బయలేరితే సరి."

"ఇవ్వాళ మాత్రం. మంగళవారం—ఆడపిల్లను అత్తవారింటికి పంపడం..."

"పోనీ—ఎల్లుండి వెళ్ళండి బావా" బావమరిది ఉచిత సలహా.

"అంతేనోయ్. ఎల్లుండి వెళ్లండి" మామగారి అనుమతి

"ఇన్నాళ్ళొచ్చినయ్—ఏమ్మనిషో? ఆలోచనా, సాలోచనా లేదు. ఎల్లుండి గురువారం కదండీ. దక్షిణదిక్కు ప్రయాణమెలా చేస్తారు? వారశూలకదూ..."

"పెద్దవాళ్లమాట కాదనటం మంచిది కాదు బావా. అవు తెల్లుండి వెళ్ళండి" మరదలు మంజుల మృదువైన పెదవులు అతి మృదువుగా కదిలినయ్.

"నీ మొహం—పెద్ద తాపసానిలాగా నువ్వోక తెవు. శుక్రవారంనాడేనా ఆడపిల్లను పంపుతారూ?"

దీర్ఘంగా రెండు నిమిషాలు ఆలోచించి మామగారు అన్నారు.

"ఇక చేసేదేముంది? శనివారం. అదీ గురుహూర్తం వెళ్ళింతర్వాత వెళ్ళండోయ్."

"మామగారు చెప్పిన మాట కాదనకు. ఒరేయ్ గోపీ! బీరువాలో పంచాంగం ఇట్లా

★ ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే ఇది ★

తీసుకురా. వర్జ్యం ఎప్పుడో చూస్తారు, నాన్నగారు."

నేను గొంతు సవరించుకునేలోగానే గోపీ పంచాంగం తెచ్చాడు.

"ఆఁ గోపీ—కాస్త చూడు" మామగారు బద్ధకించారు.

"వాడు చూస్తే ఇక సరే. మొన్న ఏకాదశి ఎప్పుడో చూడరా అంటే పంచాంగం అంతా పైకీ క్రిందకూ గాలించి-'యీ నెలలో ఏకాదశి అసలు రానేలేదే అమ్మా,' అన్నాడు. వీడి చదువిట్లా తగలడింది, ఏడవాలో, నవ్వాలో అర్థంకాకుండా వుంది"

మామగారు సుపుత్రుని మేధాసంపత్తికి చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూ చేయి జేబులోనికి పంపాడు. కళ్ళజోడు స్వస్థానమాక్రమించుకుంది. పంచాంగం కాగితాలు రెపరెపలాడినయి. కొన్నిక్షణాలు చత్వారపు కళ్ళు తపుల్లాడినయి ఒక్క క్షణం దృష్టి నిలిచింది. మొహం నల్లబారిపోయింది. దీనంగా నా వంక తిరిగిన కళ్ళు—అంతలోనే అత్తగారి దిక్కు చూసినయి

"ఏమిటండీ?" అత్తగారి గొంతులో ఆతురత తొంగిచూసింది.

"ఆవాడు రాత్రి 8 గం. 57 ని. వరకు చతుర్దశి."

అత్తగారు బాధగా నిట్టూర్చింది. ఏమనాలో తోచక నావంక శూన్యంగానూ, మౌనంగానూ చూసింది.

"సరే ఆమర్నాడు ఆదివారమూ, అమావాస్య."

"సూర్యగ్రహణం కూడా ఉందేమో చూడండి."

వళ్ళుమండి అన్నాను లోపలి కోపం కంఠంలో ప్రతిధ్వనించే ఉంటుంది. పొంగే ఉద్రేకం అణుచుకోలేను. లోపల వండిపోతూ బయటకు శాంతమూర్తిలా మెలగలేను. లోపల ఏమాత్రం కోపం లేకుండా బయటకు సింహగర్జనలు చేయలేను. ఈ తత్వమే నేను నటుణ్ణి అవుదామని ఎంత ప్రయత్నం చేసినా పరాజితుణ్ణి చేసింది.

"అది కాదోయ్ నెమ్మదిగా ఆలోచించు ఇదంతా మనమేమన్నా కల్పించిందా?"

"అయితే మనకు వారం, తిథి లేనివాడు తప్పితే ప్రయాణం కుదరదన్న మాట"

"అట్లాగంటే ఎట్లాగోయ్? ఎంత చదువుకున్నా మంచి చెడూ చూసుకోవాలా? ఇంతలోనే జందెలు తెంచేసుకోలేదుగా—మా ఛైర్మన్ అంతటివాడు.."

"ఎంతటివాడో!"

". తిథీ, వారం, నక్షత్రం చూసుకో అడుగు కదల్చడు. అసలు ఏ చిన్నపనీ తాకడు"

"అంటె ఆయ నేపనీ చేయడన్నమాట."

"ఆమాటకొస్తే-ఆయన చేసినన్ని పనులు యీ భూమిమీద మరెవ్వరూ చేయరు, చేయలేరు."

"అయితే ఆయనకి చాదస్తాలేమీ లేవన్నది నిజం"

'అది కాదోయ్."

"కాదంటే—పగలూ, రాత్రి ఒకేసారి వస్తయి—నమ్ముమంటారు"

"అసలు..."

ఇంకేముంది? ఆయ నేదో ఉపన్యాసానికే ఉపక్రమించేటట్లున్నాడు కాకపోతే చర్చ అమీ తుమీ తేలని చర్చ.

ఉపన్యాసం వినే ఓపిక శూన్యం. వాదన నా స్వభావానికే విరుద్ధం అందుకని తేల్చి అన్నాను "ఇక మీ యిష్టం."

నా కోపమూ, నిస్సహాయతా కనిపెట్టి కల్పించుకుని అంది శ్రీమతి

"అవసరం వచ్చినప్పుడు అవన్నీ చూసుకుంటే కుదరదులే నాన్నా.. తప్పని సరి అంటున్నారుగా...వారు మాత్రం ఇదివరకెప్పుడన్నా యింత బలవంతం చేశారా?"

"అది కాదె అమ్మాయ్ " అని అత్తగారేమో సవరణ ప్రవేశపెట్టబోతుంటే కొస్త హెచ్చు స్థాయిలో శ్రీమతి ఆధిపత్యం వహించి రూలింగ్ ఇచ్చింది.

"నీకు తెలీదులే అమ్మా! రేపేవెళ్తాం."

శ్రీమతి స్వరంలోని నిశ్చయం వాళ్ళ నాన్నా గ్రహించాడు.

"సరే కానీయ్ అమ్మాయ్ ఒక్కమాటోయ్ వెళ్ళరుగాని, ఇప్పుడు వెళ్ళితే ఇక పండక్కు రాలేరుగదా. అందుకని ఏదో చీరె సారె, అవీ ఇవీ తీసుకురావాలా? రేపుదయం బండికి కుదరదు. రాత్రికి అనుకుందామా-పసిపిల్లవాడితో, యీ సామానుతో నిద్రలేకుండా ఎందుకు?.ఎల్లుండి ఉదయమే వెళ్ళండి.

"ఇప్పుడవన్నీ ఎందుకండీ—"

"అదేమిట్టబ్బాయ్? ఎప్పటి ముచ్చటప్పుడే" అత్తగారి ముచ్చట.

"ఎల్లుండి సెలవులేదండి."

"ఒక్కరోజేగా ఏదో చెప్పు. మరేలా"

"మా ఆఫీసరు అంత మంచివాడు కాదండి"

"పోనీ—నేను రేపిక్కడనుండి మా ఛైర్మన్ గారిచేత ఫోన్ చేయిస్తాలే"

అభిమానం దెబ్బతింది.

"వద్దులెండి. ఎంతయిందయినా, నేను చెప్తే కాదనడులెండి మా ఆఫీసరు కాని ఇప్పుడు ."

సలహాకోసం శ్రీమతి వంక చూశాను.

"పోలేండి—అంతగా చెప్తున్నారుగా, ఒప్పుకోండి"

బతిమిలాడుతున్నట్లుగా ఉన్నాయి ఆ అందమయిన కళ్ళు

కరవమంటే కప్పకు కోపం, విడవమంటే పాముకు కోపం అడకత్తెరలో పడిపోయింది శ్రీమతి. సరేనన్నాను తెగేదాకా లాక్కూడదు మరి!

మర్నాడల్లా కొర్రుతోనూ, కారమ్స్ తోనూ సరిపోయింది

ఆ మర్నాడుదయం పాసింజరుకు ప్రయాణమయినాము.

చీరెసింగారించేలోగా ఊరు మాటు మణిగిందని—రాణీగారు పసుపురాయించుకున్న కుడిపాదం గడపదాటించే సరికే రైలువెళ్ళిపోయిందన్న శుభవార్త వీనుల విందు చేసింది.

ఇక ఎవర్నని ఏం లాభం?

గతజలసేతు బంధనంవల్ల ప్రయోజనం?

కర్తవ్యతా విమూఢుణ్నై కుర్చీలో కూలబడ్డాను.

నా దీనస్థితి చూసి జాలి చెందినట్లు దగ్గరలో మరో కుర్చీలో కూర్చుంటూ మామగారన్నారు—"పోనీ, మా ఛైర్మన్ గారి కారుకోసం కబురు చేద్దామా?"

ఒకటి రెండు మైళ్ళా?—దాదాపు వంద మైళ్ళ ప్రయాణం.

"వద్దులెండి. ఎలాగూ ఇవ్వాళ ఆఫీసుకు పోలేనుగదా సాయంత్రం ఎక్స్‌ప్రెస్‌కు వెళ్తాము లెండి"

"అహా! మొహమాట పడదోయ్. మా ఛైర్మన్ గారు మన మెంత చెప్తే అంత! అందరూ అంటారు—ఆయనకు కుడిభుజం మనం అని. కాని అసలు రహస్య మేమిటో తెలుసా? చెప్పంది ఎట్లా తెలుస్తుందిలే. . అవసరం వచ్చింది కాబట్టి తప్పక, అదయిన నీవని చెప్తున్నా—కడుపులో దాచుకో ఆయన అనేవాడు ఒట్టి మట్టిబొమ్మ; ఆయనలోని చైతన్యమే మనం. ఆయనొక తీర్మానం చేయించాడూ అంటే-అది మనబుర్రలోని సారం ఆయనొక ప్రణాళిక రచించాడూ అంటే-అది మనమేధా కల్పన. ఆయనొక ఉపన్యాసం చేశాడూ అంటే-అది మన కలంచేవ అహా! ఇందులో అద్భుతమూ, ఆశ్చర్యమూ ఏమీ లేదనుకో. వారికీ మనకూ గల స్నేహాంచనం అటువంటిది. చిన్న రహస్యం - ఏ భార్యాభర్తలక్కూడా, మాకున్న అన్యోన్యత ఉండదంటే నమ్ము. అసలు, ఆదర్శదాంపత్యం లాంటిది మాజంట—అంటే నీకు నవ్వు రావచ్చు; వస్తుందిగూడా. అదిగో - అప్పుడే ఆ పెదిమల చాటున, ఆ కంటిరెప్పల మాటున చిరునవ్వు దోబూచులాడుతున్నది. ఒకసారి యీ విషయమే మా సంస్థలో అంటే - పకపకా నవ్వేసింది. కాని ఇది నిజం నిజం సంతోషకరంగా

★ ఆడవాళ్లతో వచ్చిన చిక్కే ఇది ★

ఉంటుంది ఎప్పుడూ సంతోషమెప్పుడూ నవ్వు తెప్పిస్తుంది..."

"అని మీ ఛైర్మన్ గారన్నారు గదూ నాన్నగారూ?" వస్తూనే సంధ్య ప్రశ్నించింది.

"కాదులేమ్మా. ఆమాట అంటానికి జీవితాన్ని ఎంతమథించాలి! జీవితం సముద్రం వంటిది. ఆయన పైపైన పడవల్లో ప్రయాణం చేసేవాడే గాని, నీళ్లలోతెరుగడు. అసలు నీళ్ళంటేనే తగని భయం. నీళ్ళలోకి ఎంత లోతుకి పోవాలి? ఎంతఓర్పుతో శోధించాలి!— రత్నాలు కావాలంటే.. "

ఆ మాట్లాడినంతసేపూ – ఆయన కళ్ళల్లో ఆవేశమూ, ఆదోవిధమయిన కాంతీ గోచరించింది. మొత్తానికి అసామాన్యమయిన వ్యక్తి, అసమానమైన మేధాసంపత్తి; నిశితమైన ఆలోచన; నిశాంతమైన అనుభవము, నిష్కపటమైన మనసు, నిర్మలమైన హృదయం

అయిదింటికల్లా ఫిఫ్టీసెవెన్ స్టాండర్డు ఇంటిముందు ఆగింది.

మామగారు ఆయనగదిలోనుంచి బయటకు వస్తూ అన్నారు

"ఏమోయ్ కారువచ్చింది. ఇక నా ఆలస్యమేమీ లేదు"

ఆయనకళ్ళల్లో, మాటల్లో కించిత్ గర్వం లేశమాత్రంగా మెరిసినట్లనిపించింది. బహుశా-ఇందాకటి ఆయనమాటలను నేను నమ్మనట్లు నాకళ్ళు గాని, మాటగాని సూచించిందేమో - దాన్ని ఋజువు చేయడానికి, ఛైర్మన్ గారి కారుకోసం కబురుచేసినట్లున్నాడు.

"ఇది ఛైర్మన్ గారి స్వంతకారోయ్. అంటేదీంట్లో ఆయనా, నేనూ తప్ప ఇంకెవ్వరూ కాలుమోపడానికి వీల్లేదు. వాళ్ళఇంట్లో వాళ్ళు గాని, యింకెవరన్నా గాని ఎక్కడికు వెళ్ళాలన్నా యింకో డొక్కు ఉంది. అదేశరణ్యం. వాళ్లయింట్లో వాళ్ళకికూడా దుర్లభమైంది. ఇవ్వాళ మీకోసం మనం కబురుపెట్టే విమానం లాగా మనయింటిముందు వాలింది."

కొంతమంది తమ పరువూ, ప్రతిష్ఠా, డాబూ దర్పమూ ప్రదర్శించడానికి ఎంత శ్రమపడతారు!

"మామా అల్లుళ్ళు సేవనులో మాట్లాడుకో వచ్చునులే. రండి నాన్న గారూ"

కారులోంచి శ్రీమతి పిలుపు పొద్దున తన మూలంగా బండితప్పినందుకు యీసారి ముందుజాగ్రత్త పడినట్లుంది.

డ్రైవరు సామాను అన్నీ సర్దేశాడు.

అత్తగారు సంసార నిర్వాహణలో తీసికోవాల్సిన జాగ్రత్తలు కూతురికి మళ్ళామళ్ళా చెబుతున్నట్లుంది.

"నాకు తెలుసులేవే అమ్మా!" శ్రీమతి విసుక్కుంది.

మామగారు ఫ్రంటుసీటులో కూర్చున్నారు.

నేను వెనకసీటులో సంధ్యప్రక్క ఆసీనుడయాను.

డ్రైవరు తలుపులు వేసి సీట్లో కూర్చున్నాడు.

కారు మెత్తగా జారిపోయింది.

స్టేషనుకు చేరుకుండేసరికి ప్లాట్ ఫారమ్ మీద ట్రెయిన్ రడీగా ఉంది. మామగారు గబగబా వెళ్ళి రెండు సెకండుక్లాసు టిక్కెట్లు కొనుక్కునివచ్చారు. కూలీలు సామాను పెట్టెలో పెట్టారు.

గార్డు విజిల్ ఊదాడు.

"జాగ్రత్త—భాస్కరం. రాత్రి ప్రయాణం. సామాన్లన్నీ ఒకచోట సర్దుకో. అమ్మాయసలే రాత్రిపూట మేల్కొలేదు. చిన్నప్పుడు ఏడుగంటలకు పడుకుని ఉదయం ఏడుగంటలకు గాని లేచేదికాదు వాళ్ళమ్మ ఎంత కొప్పడినా పైగా అనేది—నేనసలు నిద్రపోంది ఏమిటో గోల? ఏడుగంటలకా నేను కళ్ళు మూసుకుంది; ఇంతలోనే మీ అరుపులు వినపడి కళ్ళు తెరిచి గడియారంవంక చూస్తే చిన్నముల్లు ఏడుమీద ఉండె కొకపోతే పెద్దముల్లు ఒకటే రెండు అంకెలు దాటింది. ఆ భాగ్యానికి ఇంత రభసయితే ఎలా?—అదీ దాని పిడివాదన."

ఆయన పకపకా నవ్వాడు. ఎదుటివారి అమాయకత ఎప్పుడూ నవ్వు తెప్పిస్తుంది. కాని ఆ అమాయకులు మనం ప్రేమించే వాళ్ళయితే నవ్వు [illegible]ం సూచిస్తుంది; ద్వేషించేవాళ్ళ విషయంలో నయితే పరిహాసం ప్రకటిస్తుంది.

నాకూ నవ్వాగిందికాదు.

"నువ్వు మరీను నాన్నా—" సంధ్య మొహం జేవురించింది.

ఇంకా మామగారేదో చెప్పబోతున్నారు ఆ పెదిమలు కదిలేలోగా మేం మూడు గజాలు ముందుకుపోయాం.

నవ్వుతెరల నణుచుకుని ఆయన పెదవులు అప్పుడు కదిలినయ్ మెల్లగా.

"జాగ్రత్త జాగ్రత్త" గాలి చెవుల్లో ఊదింది.

రైలు వేగం హెచ్చింది.

నాకు నవ్వాగిందకాదు. వాళ్ళ నాన్న మాటలు విన్న మా తోటి ప్రయాణీకులు ఒకరిద్దరు నవ్వుకుంటున్నారు తమలో తాము.

వాళ్ళను చూసింది శ్రీమతి మొగుడు కొట్టినందుకుకాదు, తోడికోడలు నవ్వినందుకు కష్టమయింది. తోకతొక్కిన త్రాచులా గిరుక్కున నావంక తిరిగింది. ముక్కుపుటాలు అదురుతున్నాయి.

ఎందుకు వస్తుంది అంతనవ్వు?"

"ఆరోగ్యకరం."

"సరే నవ్వుకోండి" బాగా దెబ్బతిని అంది." వరాలు చిక్కబట్టేదాకా నవ్వుకోండి."

అంతే మూతి బిడాయించుకుంది. పిల్చినా, ఉలుకూ పలుకూ లేదు.

అసలు ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే ఇది! ఆగ్రహం వచ్చినా, అనుగ్రహం వచ్చినా శిఖరాగ్రాలకి వెళ్ళవలసిందే! ఒక చిన్నమాటకు మొహంలో కారుమబ్బులు కమ్ముకుంటాయి; మరోమాటకు కళ్ళలో బడబాగ్నులు జ్వలిస్తయ్; మరోమాటకు చెంపలపై గోదావరి వరదలై పారుతుంది; మరొక్కమాటకే పెదవులపై శరత్పూర్ణిమనాటి జ్యోత్స్న వెయ్యిరేకులుగా విప్పారుతుంది.

జరిగిన సంఘటనలన్నీ సంగ్రహంగా కళ్ళముందు కదిలిపోయినయి. శ్రీమతి అప్పుడే వాళ్ళ నాన్నమాటలను నిజంచేసింది. బాబిగాడింకా బొమ్మతో ఆడుకుంటూనే ఉన్నాడు.

చటుక్కున మొన్నమధ్య పత్రికలో పడ్డ వార్త స్మృతిపథంలో మెరిసింది. ఓ ఇల్లాలు రైల్లో ప్రయాణంచేస్తున్నది. పిల్లవాడు అటూ ఇటూ తిరుగుతూ ఆడుకుంటున్నాడు కొంతదూరం పోయిచూస్తే పిల్లవాడు కన్పించలేదు. అప్పుడా తల్లి లబోదిబో మంటే రైలువాళ్ళు జాలిపడి, రైలును కొంతదూరం వెనక్కి నడిపించేసరికి—అక్కడ రైలుపట్టాలప్రక్క యిసుకలో తలమీద కొద్దిగాయాలతో పిల్లవాడు ఆడుకుంటున్నాడు.

ఆ తల్లి అంత జాగ్రత్తగా ఉంది!

బాబి దూకుతున్నాను–పదిన్నరయింది.

బాబిగాడూ, వాళ్ల మామయ్య ఆ ఉదయం కొనుక్కువచ్చిన ప్లాస్టిక్ బొమ్మలతో యింకా ఆడుకుంటున్నాడు చేతి మురుగులూ, పోత్తులూ లైటుకాంతిగా మెరుస్తున్నాయి మెళ్ళోని బంగారుగొలుసు కొంతలు సిల్కుచొక్కాను చీల్చుకుని బయటకు వస్తున్నాయి ఆ గొలుసులోని ఒకేఒక మేలిరకంకెంపు జ్వలిస్తోంది

శ్రీమతిలో ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసాలు మినహాయిస్తే మరే చలనమూ లేదు. పవళించిన అజంతాశిల్పంలా ఉంది.

మెళ్ళో రెండు పేటల గోవర్ధనగొలుసూ, ముల్లెమొగ్గల నెక్లేసూ.

(51 వ పేజీ చూడండి)

★ ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే ఇది ★

[44-వ పేజీ తరువాయి]

కుడిచేతికి రంగు రంగుల రకరకాల రమణీయమైన రాళ్ళుపొదిగిన వంకి వాళ్ళమ్మ కాంజాపడి, కూతురు వద్దంటున్నా బలవంతంగా చేయించి పెట్టి పంపింది. ఇంకా నయం—వడ్డాణమో, కాసులపేరో చేయించింది కాదు!

అతి నాజూగ్గా చుట్టుకున్న చుట్టచుట్టూ తురుముకున్న సన్నజాజులదండ మధ్యలో అందమైనబిళ్ళ. గజిబిజిగా అల్లుకున్న బంగారు తీగలనిండా గులాబీరంగువి ఎన్నో చిన్న చిన్న రాళ్ళు. మధ్యలో మెరుస్తూ – పుష్యరాగపుజాతి మరకతం. పేరు 'గులాబీ తోట'. చాలా బాగుంది.

ఎడమచేతి వేలికి ముద్దులు మూటగట్టే ఉంగరం. అందులో ఇంద్రనీలమణి. అది సంధ్య జాతకంబట్టి సెలెక్టు చేసింది. వాళ్ళన్నయ్య ఇంజనీరింగు ప్యాసై ఉద్యోగంలో చేరినసందర్భంలో మొదటిజీతంలో గారాబు చెల్లెలికిచ్చిన గిఫ్ట్.

కుడిచేతికి ఒక జత బంగారు గాజులు. ఒకటి రాళ్ళది; మరొకటి మామూలుది.
ఎడంచేతికి అందమయిన రిస్ట్ వాచీ
మొత్తానికి—పాతకొత్తల మేలు కలయిక!!

ముక్కు, చెవులు, కాళ్ళు, చేతులు—ఒకటేమిటి? సమస్త అవయవాలూ ఆభరణ సంశోభితాలై ఉన్నాయి. సాక్షాత్తూ శ్రావణమాసపు శుక్రవార మహాలక్ష్మిలా ఉంది ఇంకో చోటికి గాని, ఇంకోచోటినుంచి అయితే గాని—శ్రీమతి సుతరామూ అంగీకరించదు. ఆ ఆభరణాలు దిగేసుకోవడానికి. బీచ్‌కో, పిక్చరుకో, ఎక్కడైనా హితులింటికో అయితే మెళ్ళో ఒక్క రెండు పేటల గోవర్ధన గొలుసు మాత్రం ఉంటుంది.

అయినా ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన గొడవే ఇది: పెళ్ళిళ్ళు, తిరునాళ్ళు, తీర్థయాత్రలు వంటి పదిమంది కలిసేచోటికి వస్తూ ఒళ్ళంతా సొమ్ములతో కప్పుకుంటారు. పెద్దా-పిల్లలనుకూడా బంగారపు బొమ్మలు చేసి ఒంటరిగా వదులుతారు.

ఒకసారి మా అత్తయ్య మా పిన్నిగారమ్మాయి పెళ్ళికి వెళ్ళి తన పాతిక సవర్ల వడ్డాణం తన అజాగ్రత్తవల్ల నేమి, తన దురదృష్టం చాలకేమి పోగొట్టుకుని—ఆ పెళ్ళి తన వడ్డాణం పొట్టబెట్టుకోవడానికే వచ్చిందనీ, ఆ ముహూర్తం 'అటువంటి' పాపిష్టిదనీ 'ఇటువంటి' అరిష్టపుదనీ, అది ఇంకా ముందు ముందు ఎన్ని కొంపలు కూలుస్తుందోననీ (వారి వారి తన కడుపు మంట కొద్దీ నోరు పారేసుకోడం గాని, ఆ ముహూర్తానికీ తనకూ సంబంధ మేమిటి?) గగ్గోలు చేసింది. ముందుండాలి జాగ్రత్త! చేతులు కాలిన తర్వాత ఎంత లబోదిబో మన్నా ఏమి ప్రయోజనం?

అక్కడ దాకా ఎందుకు? నిరుడీ రోజుల్లోనే గా మా అక్కయ్య మర్నాడు అత్తారింటికి వెళ్తున్నా కదా అని ఆంజనేయస్వామి గుళ్ళోకి వెళ్ళి పిల్ల గాజులింతా పారేసుకుని, మొహం వేలాడేసుకుని ఇంటికి వస్తే—అమర్నాటికే నూటయాభై రూపాయలు పెట్టి కొత్త గాజులు చేయించి పంపించాల్సి వచ్చింది. లేకపోతే వాళ్ళ అత్తగారు అక్కడే దానిగొంతు పిసికేసి, దాని తరఫు వారందరికీ—అదేమాకందరికీ వరుసక్రమంలో సమాధినిర్మాణం చేసేసేది:

ఎన్నెన్నో సంఘటనలు—ఆలోచనలేకుండా ఆడవాళ్ళు నగలు పోగొట్టుకున్న దుస్సంఘటనలు—మనోఫలకమ్మీద ముద్రపడి...ఏనష్టమూ లేకుండా మేమింటికి చేరతామా అన్నది సంశయంగా సముద్భూతమై భయంగా రూపాంతరంపొంది తొలుకుంది—గొంగళిపురుగు, సీతాకోక చిలుకగా మారినట్లు.

ఒంటెని ఉన్న నగలకోసమని, ప్రాణాలు బలియిచ్చిన అభం శుభం తెలీని పసికందులెంత మంది? గుండె దడదడలాడింది. వచ్చే నిద్ర వెనక్కుపోయింది. మామగారు చివరి సారి హెచ్చరించిన "జాగ్రత్త జాగ్రత్త" చెవుల్లో ప్రతిధ్వనించింది.

ముందు జరగబోయే యేకీడును సూచిస్తూ నేమో—మా మామగారిచేత విధి అలా పలికించింది! లేకపోతే మామగారు లోగడెన్నడయినా అలా హెచ్చరించారా?

పాడు మనసు! అన్నీ అనుమానాలే. ఎప్పుడూ కీడును ఊహించడమే.

ఏవేవో ఆలోచనలు...

ఏవేవో అనుభూతులు...

ఉండుండి ఉలిక్కిపడుతున్నాను; నాకు నేనే తిరిగి ధైర్యం చెప్పుకుంటున్నాను. తుదకు మనసును అటునుండి మళ్ళించడానికి మళ్ళీ పుస్తకంతీసి పేజీలు తిప్పాను. ఏమీ లాభం లేకపోయింది కనురెప్పలు బరువెక్కనయి వాచీ చూసుకున్నాను. అయిదు నిమిషాలు తక్కువ పన్నెండు. ఫ్లాస్కు మూతతీసి వంచాను. ఖాళీఫ్లాస్కు ఫక్కుమంది. చురున కోపం వచ్చింది. చేయగలదేముంది? మూతపెట్టా మూలకు నెట్టాను.

సంధ్య సంధ్యారుణాధరాలమీద చిరుహాసం దోబూచులాడుతోంది – తియ్యని కలలో ఉందేమో!

బాబుకూడా ఆటల్తో అలిసిపోయి నిద్రపోతున్నాడు.

కంపార్ట్‌మెంట్ అంతా కూడా—లోకమంతా అన్నా తప్పులేదేమో—నిబిడ నిశ్శబ్దంలో జోగుతోంది.

కనురెప్పలు మరీ బరువెక్కుతున్నాయి. మనసు విశ్రాంతి కోరుతోంది. బాగా మత్తుగా ఉంది. ఒక అరగంటయినా కన్నుమూస్తేగాని యీమత్తు వదలదు.

అనుకుంటుండగానే కళ్ళు మూతలు బడ్డాయి చెవుల్లో శబ్దం ప్రతిధ్వనించి గుండె దద్దరిల్లింది. కళ్ళు అమాంతంగా తెరుచుకున్నాయి. సంధ్య మెళ్ళోని నెక్లెసు తటిల్లతలాగ మెరిసింది. కళ్ళలోకి వెనువెంటనే "జాగ్రత్త జాగ్రత్త" అంటూ మామగారి గొంతు యథాశక్తి ఉరిమింది.

ఇప్పుడేం చేయడం?

శ్రీమతిని లేపి, కాసేపు మేల్కొనమని. నేను నిద్రపోతే...యెస్. మంచి ఆలోచన ఈమాత్రపు ఆలోచన ఇంతవరకు తట్టనందుకు...కాని 'శ్రీమతిని లేపితే బాగుండును—' అన్న ఉపాయంతోచి అరగంటయినా ఆపనిమాత్రం జరగలేదు.

ఎందువలన?

ఆపని చేయడానికి భయపడి మనసు ఇలా పెడదారులు పట్టిందా? అవునేమో—లేపితే ఇప్పుడు శ్రీమతి విసుక్కుంటుంది. మంచినిద్ర పాడుచేశారంటుంది. బాగా మత్తులో ఉంటే ఇంకాస్త ముందుకువెళ్ళి—నేను హాయిగా నిద్రబోతుంటే మీరసలు కళ్ళల్లో నిప్పులు పోసుకుంటారు. మీ మగజాతే అంత! ఏమేమో వాగేస్తుంది. అన్నీ అయ్యేసింతర్వాత పశ్చాత్తాపపడేమి? పడకేమి? ఈలోపల ఆమెగారిని అనునయించాలి! లాలించాలి. బుజ్జగించాలి; అతి అణకువగా పంజాయిషీ ఇచ్చుకోవాలి ఘనత వహించిన శ్రీమతి గారికి. లేకపోతే కంపార్టుమెంటు అంటుకున్నట్టే.

పోనీ రాణీగారికి నిద్రాభంగం కల్గించి ఆగ్రహం పొందేకంటే నేనే ఆవిలువయిన వస్తువులను తీసి దాచేస్తే—కాసేపయినా నిశ్చింతగా కళ్ళు మూయొచ్చు.

అంతకు తప్పితే వేరేదారిలేదు.

లేచి వెళ్ళి శ్రీమతి మెళ్ళోనుంచి నెక్లెసు తీశాను. చేతివంకీ మెల్లగా తీస్తున్నాను. శ్రీమతి కెక్కడ నిద్రాభంగం అవుతుందోనని అతి జాగ్రత్తగానూ, సున్నితంగానూ.

"ఏయ్, ఆగు!" మేఘంలాంటి గర్జన.

ఎవరా—అని పక్కకు తిరిగి చూచేలోపలనే అమాంతం అంతలావుమనిషీ నా మీదకు లంఘించి రెక్క గట్టిగా పట్టుకున్నాడు—అప్పటిదాకా స్పెన్సరుచుట్టలు తగలేసిన వృద్ధకాయుడు.

ఏమీ అర్థంకాక ఆయన బుర్రమీసాల వంక చూస్తూ నిలబడిపోయాను.

★ ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే ఇది ★

నా చేతిలోని సెల్లెను తన చేతిలోకి లాక్కొని అన్నాడు. "నేను ఎక్కినప్పటి నుంచీ నిన్ను గమనిస్తూనే ఉన్నాను. నా కళ్ళలో కారం చల్లాలనుకున్నావా? నా ముప్ఫయ్యేళ్ళ సర్వీసులో నీ లాంటి వాళ్ళను ముప్ఫయి వేలమందిని పట్టుకున్నా."

నా వళ్ళు చెమటలు పట్టింది. నేను దొంగననుకుంటున్నట్లున్నాడీ మహానుభావుడు! అసలు విషయం చెప్పడం ఎలా?

"నన్నెవరనుకుంటున్నారు?"

"అనుకోవడమెందుకు-అగుపిస్తుంటే."

"అదే పొరపాటని..."

"ఊహూఁ! అలాగా! కొత్త దగ్గులు నేర్పుతున్నావా?"

"మీకెందుకు వృథాశ్రమ? హాయిగా పడుకోండి."

"వృథాశ్రమా? ఊహూ! నా శ్రమను వృథా చేస్తావా? బ్రహ్మరాతనుండయినా తప్పించుకోవచ్చు; యమునిపాశం నుండయినా తప్పించుకోవచ్చు. కాని నా చేతినుండి తప్పించుకున్న వాడింతవరకెవడూ లేడు. నీ అనవసరమైన ప్రయత్నం చేయకు-తప్పించుకుందామని."

"మీరనవసరంగా ఆయాసపడుతున్నారు పడుకోండి. అనవసరం, అనవసరం-అంటావా! నాకెవరికవసరం? పాపం-ఆ అమ్మాయి మేమంతా ఉన్నామన్న ధైర్యంతో కదా హాయిగా నిద్రపోతున్నది. నేను తప్ప అందరూ పళ్ళు మరిస్తిరి-పడుకొంటియుందా లేదా. నీ కెప్పుడు కన్ను మూస్తారా-అని నువ్వు అదనుకోసం కాచుక్కూచుంటివి! అపసోపాలు పడుతూ. సి. ఐ. డి. ఇన్స్పెక్టరుగా తల పెరిగినవాడిని కాబట్టి నేనెక్కగానే కనిపెట్టా. ఏడు కొద్ది నిమిషాల్లోనే ఎవరి తాడో తెంచనున్నావని. అందుకే నిద్ర నటిస్తూ నీమీద దృష్టి ఉంచాను. నీ అదృష్టం బాగుండకో ఈ అమ్మాయి అదృష్టం బాగుండో ఈ కంపార్టుమెంటులోనే నేనూ ఎక్కాను. నా చేతికి చిక్కావు. ఇంకో పదినిమిషాలు ఓపిక పట్టు. వచ్చే స్టేషనులో నిన్ను పక్కాగా 'అత్తగారింట్లో' అప్పచెప్పి-నీ సలహా ప్రకారం హాయిగా పడుకుంటాను..."

ఇంతలో పెట్టెలో వాళ్ళు ఒక్కొక్కరే లేచారు, గుమిగూడారు.

"ఏమిటి? ఏమిటి??" ప్రశ్నలు.

"దొంగ! దొంగ!!" సమాధానాలు.

ఆడవాళ్ళందరూ తమ మెడలు తడుముకున్నారు

మగవాళ్ళంతా తమ జేబులు సరిచూసుకున్నారు.

"చదువుకున్నట్లున్నావే. ఏదన్నా ఉద్యోగం చూసుకోరాదూ-ఈ వెధవపనులు చేసేకన్నా" ఒక పెద్దమనిషి సలహా.

"ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగాలెక్కడేడ్చినయ్? ఎమ్మే పాసైన మా వాడొకడు ఉద్యోగం దొరక్క ఏవో పిచ్చిరాతలు రాసి పేపర్లకు రాస్తూ ఇంట్లో కూర్చున్నాడు." మరో పొట్టి మనిషి అందుకున్నాడు.

"అసలు చదువూ లేదు, చట్టుబండలూ లేదు. ఇదంతా వేషమాత్రమే." ఒక పిల్లికళ్ళాయన పరిశోధన.

"పోనీ చదువు లేనప్పుడు హాయిగా కాయకష్టం చేసుకోరాదూ? ముందుముందు దానికే గౌరవం తప్పదు" ఒక సన్నటాయన నీతిబోధ. బహుశా సర్వోదయవాది ఏమో?

"దొంగకూ, దొరకూ భేదం లేకుండా పోతున్నది. దేశం ఎట్లా బాగుపడుతుందో" ఖద్దరుధరించిన ఓ కాయన ఆందోళనపడ్డాడు.

"ఉప్పు కప్పురంబు నొక్క పోలిక నుండు" చిన్నప్పుడెప్పుడో చదువుకున్న పద్యపాదం గుర్తుకు తెచ్చుకున్నాడు-దారంతో కళ్ళద్దాలను చెవులకు ముడివేసుకున్న ఒక బక్కపల్చని మనిషి.

పెట్టె అంతా పెనుతుపానులో అల్లకల్లోలంగా ఉన్నా-మహాప్రళయంలో లోకాంతమయిన వేళ వటపత్రశాయియైన మహావిష్ణువులాగా నిశ్చింతగానూ, నిర్లిప్తంగానూ పడుకున్న శ్రీమతిని చూస్తే-ఇతర ప్రయాణీకులకే కాదు, నాకూ ఎనలేని విస్మయం కలగటమే కాదు, కట్టలు తెంచుకుంది.

"ఏయ్ అమ్మాయ్. అమ్మాయ్." అని ఒకావిడ చొరవ తీసుకుని తట్టింది శ్రీమతిని.

ఉలిక్కిపడి లేచింది. అంతా కోలాహలంగా ఉంది. అందరూ నిలబడి ఉన్నారు. ఏవేవో గుసగుసలు. ఏమీ అర్థం కాలేదు, పాపం!

కిటికీలోనుండా బయటకు చూసింది. చీకటి భయానకంగా ఉంది. ఆకాశాన ఎక్కడో చుక్కలు మిణుకు మిణుకుమంటున్నాయి.

రైలు నడుస్తూనే ఉంది.

చూపులు లోపలకు తిప్పింది. అంతా తన వంక తదేకంగా చూస్తున్నారు. ఆ సంగతి తెలుసుకున్నాక తను తల ఎత్తలేకపోయింది. గుండెలు దడదడమన్నాయి.

"అమ్మాయ్! అన్ని నగలూ ఉన్నయ్యేమో చూసుకో." వృద్ధకాయుడు గంభీరంగానూ, అంతకంటె వందరెట్లు అనురాగపూర్ణంగానూ, అంతకు వేయిరెట్లు సగర్వంగానూ అన్నాడు.

తలయెత్తి ఆయనవంక చూసింది.

ఏనుగు ప్రక్కన గొర్రెపిల్లలాగా ఆయన ప్రక్కన నేను. అందులోనూ ఆయన గుప్పిట్లో నా రెక్క. 'ఇదేమిటా?' అనుకుండేలోపల రెండో చేతిలో తన సెల్లెను తడుముకుంది.

శ్రీమతి కంటిరెప్పలు రెపరెప కొట్టుకున్నాయి. గుండె యెంతెంత గజగజలాడిందో!

ఆయనవంకా, నా వంకా చూపులు మార్చిమార్చి చూసింది.

"ఏమిటిదంతా?" అన్నది కళ్ళతోనే, దీనంగా చూస్తూ.

ఏం చెప్పేది నేను? ఏం చెప్పగలను నేను??

ఏడవాలో, నవ్వాలో కూడా అర్థం కాలేదు. మనసు సిగ్గుతోనూ, శోకంతోనూ ముడుచుకుపోయినా-పెదవులమీద మాత్రం ఎండిపోయిన చిరునవ్వు తారాడినట్లయింది. శోకం హద్దు దాటితే నవ్వుగా మారుతుందేమో! లేకపోతే ఆ చిరునవ్వుకు స్థానమూ లేదు, అర్థమూ లేదు.

మనసులో ఒకటే ఆలోచన-నాలోనే ఈ మహానుభావుడు దొంగవాలకం ఏమి కనిపెట్టాడా అని.

నన్ను నేను చూసుకున్నాను.

సామాన్యమయిన పాంటు, ఇన్ చేసుకున్న షర్టు. మర్నాడే పోదామని రెండో జత తెచ్చుకోనందువల్ల కొద్దిగా మాసికూడా ఉన్నాయి. అరిగిపోయిన లేస్ షూ క్రొత్తవి కొనుక్కొమ్మని శ్రీమతి ఎప్పటినుంచో చెవిలో యిల్లు కట్టుకుని పోరు పెడ్తూనే ఉంది. నాకుమాత్రం లేదూ ఆ ఉద్దేశం? ఉంది. కాని ఏంలాభం? ప్రతినెలా వాయిదాపడుతూనే మూడు నెలలను వెనక్కు నెట్టింది.

శ్రీమతివంక చూశాను.

బెంగుళూరు క్రేపుసిల్కు చీర... పొరగన్ నైలాన్ బ్లౌజు... ఒంటినిండా నగలు... కాళ్ళకు కొత్త ముఖమల్ స్లిప్పర్సు... సన్నగా, పొడవుగా, పచ్చగా, దర్పంగా, ఠీవిగా-నిండైన విగ్రహం-కాశీమజిలీ కథల్లో సర్వత్రా కనపడే రాకుమార్తెల పోలిన సౌందర్యం. వెంటనే నండూరి సుబ్బారావు గారి రసాత్మక వాక్యం జ్ఞప్తికివచ్చింది- "రాజోరింటికైనా [illegible]ను తెచ్చేపిల్ల."

విధి తమాషా కాకపోతే-ఆమెకు నేనా భర్తను!

అతి సామాన్యంగా నేను.

ఆ గర్భశ్రీమంతురాలిగా ఆమె.

ఆమె భర్తను నేనని వాళ్ళెలా అనుకుంటారు?

నేను నానోటిమీదుగా చెప్పినా వాళ్ళెలా నమ్ముతారు?

ఇంతవరకు నన్నూ, పంచ్యూను ఇట్లా

ఎప్పుడూ పోల్చుకు చూడలేదు. చూసిన కొద్దీ చూసి ఆలోచించిన కొద్దీ-ఆ మొహం, నాకూ మధ్య పెద్దగోయ కన్పించింది. అసలు ఆమెకు నేను భర్తగా అర్హుడని కానేమో అనిపించింది. అలా అనిపించిన కొద్దీ మనసు మరీ కుంచించుకుపోయింది. తల పాతాళంలోకి వాలిపోయింది. శ్రీమతి మొహంవంక చూడలేకపోయాను.

ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే, ఇది! ఏమన్నా ప్రయాణాలువచ్చేటప్పటికి ఆడవాళ్ళు అలంకారాలతో, ఆడంబరాలతో ఉన్న దానికి వెయ్యింతలుగా బయటకు కనపడతారు. మగవాడేమో ఉన్నంతలోనే ఉంటాడు. దాంతో భార్యాభర్తలకు వెయ్యి మైళ్ల భేదం కనిపిస్తుంటుంది. భార్యాభర్తలన్న ఊహకే అవకాశం ఉండకుండా పోయినా ఆశ్చర్యమేమీ లేదు.

"ఏం జరిగిందండీ?" మృదువైన శ్రీమతి కంఠం వణికింది.

నేను తలయెత్తకపోవటం చూసి, ఆ పోలీసాయన్ని ప్రశ్నించింది,

"నేను జాగ్రత్తలో లేకపోతే చాలా జరిగేది. ఇప్పుడేమీ జరగలేదులే కంగారు పడకమ్మా."

"మరి ఇదంతా ఏమిటండీ?"

"నువ్వు నిద్రపోతున్నావా?— మెల్లగా నీ మెడలోని యీ నెక్లెసు తీసి, నీచేతి వంకీ తీస్తుంటే పట్టుకున్నాను. యీ దొంగ వెధవను."

"దొంగెక్కడండీ"? చుట్టూ చూసింది శ్రీమతి భయవిహ్వలయై.

'ఇదుగో ప్రబుద్ధుడు-" అని నన్ను కాస్త ముందుకు తోశాడు.

"ఈయనా..." శ్రీమతి కంఠమే కాదు కళ్ళుకూడా తేలిపోయినాయి.

"నమ్మలేకుండా ఉన్నావు కదూ-పిచ్చి తల్లి! ఈ రోజుల్లో దొంగను కనుక్కోవటం చాలా కష్టం. దొరలవలెనే ఉంటారు. ముప్పైయ్యేళ్ళ సర్వీసున్నవాణ్ణి కాబట్టి వీడిని ఇవ్వాళే నే పట్టుకోగల్గాను. కాని ఎంత తెలివిగా. ఎంతజాగ్రత్తగా. ఎంత సున్నితంగా దొంగతనానికి ఉపక్రమించాడని! నేను కనుక ఆదమరిచినట్లయితే, రెండు క్షణాల్లో జారిపోయేవాడే; వెయ్యి రూపాయలసొమ్ము యేటిపాలై పోయే. ప్రయాణాల్లో చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలమ్మా."

శ్రీమతి దిమ్మరపోయినట్లయింది. తల మీద బలమయిన గాయం తగిలినట్లు. ఉలుకూ, పలుకూ లేదు. అలాగే కొయ్యబారి పోయింది.

నాకు ఇప్పుడు అంతులేని ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఆ సమయంలో నానోరు నొక్కుకు పోయిందేమో అని. "నేనామె భర్తను" అని మొదట్లోనే ఒక్కమాటంటే గోళ్ళతో పోయేది కదా! ఆ ఒక్కమాట అందామని పదివేలసార్లు ప్రయత్నించి విఫలుడనై పోయాను. పెదవిదాకా వచ్చిన అక్షరం, అక్కడే కరిగి పోయింది కారణం?

చివరకు శ్రీమతే తెప్పరిల్లింది. గుండె దిటవు పర్చుకుంది. గొంతు సవరించుకుంది. ఫాన్ గాలికి ఎగిరిపడే ముంగురులను సర్దుకుంటూ అంది: వారు...వారు...మావారు.

వృద్ధకాయుని గుండె జారిపోయినట్లయింది. కళ్లు తేలిపోయినయి. నా రెక్కను గట్టిగా అదిమిపట్టుకున్న ఆయన గుప్పెడు చప్పబడిపోయింది; మెల్లగా విడిపోయింది. నా మొహంలోకి తీక్షణంగా చూశాడు. నా కళ్ళు నేలను చూసినయి. శ్రీమతి వంక చూసినట్లున్నాడు.

"మా వారేనండీ-" మళ్ళీ అంది నిబ్బరంగానూ, నిశ్చలంగానూ.

సిగ్గుపడుతూ తలయెత్తాను.

ఆయనకళ్ళు తళుక్కుమన్నాయి— "నిజమా?" అన్నట్లు.

అంతలో బాబు లేచాడు. ఈ గందరగోళానికి.

కళ్ళు నులుముకుంటూ బర్త్ మీదనుంచి దూకి, బిత్తరపోయి, వచ్చీరానిమాటలతో "నాన్నా...నాన్నా' అంటూ నా కాళ్లను చుట్టేసుకున్నాడు.

పెట్టెలోని ప్రయాణీకులందరూ వెలవెల పోయారు. ముక్కుల మీద వేళ్ళేసుకున్నారు. ఎవరి మొహాన నెత్తురు చుక్క లేకపోయింది. చేజిక్కిన నిధి జారిపోయినట్లు అందిన అదృష్టం అంతలోనే అంతర్ధానమైనట్లు బాధపడ్డారు ఒక దొంగను పట్టుకున్న ఖ్యాతిగానీ, పట్టుకున్నామన్న ఆత్మ సంతృప్తిగానీ దక్కనందుకేమో!

కాని అంతకుమించి వారందరూ అమితాశ్చర్యపోయారు - నేనలా ఎందుకు చేశానని? అలా ఎందుకు ప్రవర్తించానని? ఆ ఆశ్చర్యం వాళ్ళకళ్ళల్లో, మొహాల్లో ప్రస్ఫుటంగా ప్రతిబింబిస్తూనే ఉంది. ఒకళ్ళనొకళ్ళు ప్రశ్నించేవారేకాని జవాబిచ్చేవారే లేరు.

కూడ బలుక్కుని చివరకు ఒకాయన ప్రశ్నించారు. "అసలు సంగతేమిటండీ" అని.

జరిగిందంతా చెప్పాను. నా ఆలోచనలూ, అనుభూతులూ సహా.

వచ్చిన చిక్కేమిటంటే- మేము రైల్లో ఎక్కేటప్పుడున్నవాళ్లంతా దిగిపోయారు. తర్వాతవచ్చి ఎక్కినవాళ్ళు మా ఇద్దరిని గురించి ఊహించడానికయినా వీల్లేకుండా మేము ఒక్క ముక్కయినా మాట్లాడుకోలేదు. శ్రీమతి మేల్కొన్నంతసేపూ మూతి ముడుచుకుని, పెడమొహం పెట్టుకుని కూర్చుంది. రైల్లో ఎక్కేటప్పటి చిన్న సంఘటనవల్లే.

వింతఘటన వివరంగా విన్న శ్రీమతి ఫకా నవ్వేసింది.

శ్రుతికల్పారు మిగతావాళ్ళంతా. రిటయిర్డ్ సి. ఐ. డి ఇన్స్పెక్టరుగారి అపూర్వమూ, అద్భుతమూ అయిన ప్రతిభా సంపత్తి లాఫింగ్ గాస్ గాపనిచేసింది నేనూ నవ్వాపుకోలేకపోయాను.

ఆయనవంక చూశాను. మొహం చిన్నబుచ్చుకొని శూన్యంలోకి చూస్తున్నాడు నా మనస్సు చివుక్కుమంది.

"ఎక్స్క్యూజ్ మి" నవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తూ ఆయన అన్నాడు. నిన్ననవసరంగా అనుమానించి, నీమాటను సరిగా అర్థం చేసుకోలేక, లేనిపోని అలజడి కలిగించి, మీకందరికీ నిద్రాభంగంకూడా కలిగించాను."

"ఫర్వాలేదులెండి-దాని దేముంది?"

"కాని మొత్తానికి బలేవాడివోయ్. నా జీవితంలో తొలిసారిగా పరాజయం తినిపించావు" పకపకా నవ్వి మళ్ళీ అన్నాడు. "ఓడిపోయీ మనసారా నవ్వడం ఇదే మొదటిసారి. అసలు నేను నవ్విన సన్నివేశాలే-నా జీవితం మొత్తంమీద-వేళ్ళమీద లెక్క పెట్టవచ్చు."

ఆయన్ను చూస్తే-ఆ విషయం ఆయన నోటిమీదుగా రానవసరం లేదు.

చిన్నగా నవ్వి అన్నాడు - "నిన్నెలా అభినందించాలో అర్థంకావటం లేదు."

"ఆ ఘనత నాది కాదండి. దాన్ని గప్‌చిప్‌గా కొట్టేస్తే నిజంగానే నేను దొంగనవుతాను."

ఆయన విరగబడినవ్వాడు.

"—అదిగో ఆమెది, జేబుకడ్డ నోటికడ్డం పెట్టుకుని ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతుండే నే-ఆమెది. నన్ను నన్నుగానే అయితే మీరు

★డిస్మెంసాల్
కుసుమ, బహిష్టునొప్పులకు
అద్భుతముగాపనిచేయును
వివరములకు — AGENTS
R.K.BROTHERS
4/27. RAJAHMUNDRY

SRI GANESHRAM'S 777 BRAND FOOD PRODUCTS MADRAS (S INDIA)
గరం మసాలా పౌడరు
(Madras Curry Powder)
సిద్ధంగా నున్నది.
టొమాటో సూప్
(వేడి నీటితో, వేడి పప్పుకట్టుతో కలపండి)
మిరియాల రసము: పొడుగు, పేస్టు,
(వేడినీళ్లతో కలుపండి.)
ఊరగాయలు అనేకరకాలవి,
వడియములుకూడా ఉన్నవి.
Sri GANESRAM&CO.,MADRAS-1.
నమ్మకమైనఏజెంట్లుఆంధ్రప్రదేశ్ లో కావలెను

★ ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే ఇది ★

అనుమానించేవారే కాదు. ఆ మెథర్తిగా నన్ను నమ్మలేకపోయారు - అంతేనా? నే సదా చెప్తుంటాను-ఒక సామాన్యుని భార్య ఇలా అసామాన్యంగా ఉండకూడదూ అని. ఆ మాట చెవిని నాటితేనా? ఈ ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన ఇబ్బంది, ఇది! ఏమంటారు?"

ఆయన మొహంలోకి చూశాను - ఆయన అమూల్యాభిప్రాయంకోసం.

శ్రీమతి అప్పటికప్పుడే మొహం నయాపైసా చేసుకుంది. అది కనిపెట్టి ఆయన నామీద దాడిచేశాడు.

"చిన్నతనంలేవోయ్. ఏదో ముద్దూ ముచ్చటా. అలంకారాలమీద ప్రేమా, ఆభరణాలమీద మోజూ ఇప్పుడుగాక ఇంకెప్పుడు? మీ అమ్మనో, దొడ్డమ్మనో బ్రతిమిలాడు-యీ అలంకారాలు చేసుకోమని-చేసుకుంటారేమో. లేకపోతే నీవే స్వయంగా రేపుదయం బజారుకు తీసుకెళ్ళి మీ అమ్మకు కొత్త స్లిప్పర్లూ, మీ దొడ్డమ్మకు అందమయిన న్యూమోడల్ రిస్టువాచీ కొనిపెట్టు—"

శ్రీమతి ఫక్కుమంది. పెట్టి ఘొల్లుమంది.

నేనూ వచ్చేనవ్వు బిగపట్టుకుని అన్నాను: "మరి మీరే ఇంత నాటకానికి సూత్రధారి అయితిరిగదా!"

"ఏదో నాదే పొరపాటయిందిలేవోయ్ ఇంతమాత్రంచేత అమ్మాయి నీమీద అనకు. దీనివల్ల నీకేమయినా మనస్సుకు కష్టం కలిగితే నన్ను నిందించు. అయినా జీవితంలో యీమాత్రపు ఘటనలు లేకపోతే జీవితం మొద్దుబారిపోగు - మాకులాగ. అటువంట జీవితాలు శాపగ్రస్తాలని యిన్నాళ్ళనేనభిప్రాయపడుతున్నాను. మీరు నవ్వకుండా ఉంటే ఒక విషయం చెప్తాను..."

"చెప్పండి."

"రామాయణంలోని ఒక ముఖ్యఘట్టం నాకళ్ళకు కట్టుతున్నది ఇప్పుడు."

మా అందరి చెవులూ నిక్కపొడుచుకున్నాయి.

"అవతారపురుషుని పాదస్పర్శమాత్రంచేత రాయి రమణిగా మారిపోయింది"

సందర్భం అర్థంకాక ఆయనవైపు చూస్తూ ఉండిపోయాము, మేము నోళ్ళు తెరుచుకుని.

"...అంతకంటె వింతగా ఇవాళ్టి యీ సంఘటనతో ఎన్నోయేళ్ళుగా బండబారిన నా గుండె చివురించినట్లయి - నా మనసు హర్షపులకాంకితమయిపోతున్నది."

నిజంగా నే-ఏదో అలౌకికానందంలో తల మునకలౌతున్నట్లున్నాడు.

నా మనసులోనూ ఏవేవో భావాలు సుళ్ళుతిరిగి-అర్ద్రమైపోయింది. సమాధానం చెప్పడానికి ప్రయత్నించలేదు. రైలాగింది.

వాగుడుకాయ: "మా రేడియో ఎప్పుడు చెడవాగనే. చెడామడా దడాబిడా - లోడా లోడా - తల పగిలిపోతోంది-"
డాక్టరు. "బహుశా అది అంటువ్యాధితో బాధపడుతోందనుకుంటా."

ఆయన కిటికీలోగుండా బయటికి చూసి "అరెరె-ఇదేనోయ్ నేదిగేస్టేషను. వస్తానోయ్. అప్పుడప్పుడు ఈ ముసలాడిని తలుచుకుని నవ్వుకుంటూ ఉండండి. మరిచిపోకండేం? వస్తానమ్మాయ్...వస్తా బుజ్జీ-" అంటూ బాబు బుగ్గలుగిల్లి దిగిపోయినాడు.

ఎక్కే జనం, దిగే జనంతో అంతా గోలాహాలమైపోయింది.

శ్రీమతి అంతరంగంలో నవ్వు అణుచుకోలేకపోతున్నట్లుంది. లేకపోతే ఆ కాటుక కళ్ళలో ఆ వెలుగు జిలుగు లెందుకు? ఆ ఎర్రని పెదవులకు అన్ని వంకర్లూ వయ్యారాలూ ఎందుకు?

రేపటినుంచి యీ సంఘటన చిలవలూ-పలవలతో ఎన్ని చెవులకు విందుచేయాలో! మరి ఆడవాళ్ళనోట్లో నువ్వుగింజ నానదు అంటారు. అందుకు శ్రీమతిమాత్రం ఎందుకు మినహాయింపవుతుంది? ★

పిల్లల కడుపునొప్పులు త్వరలో నివారించును

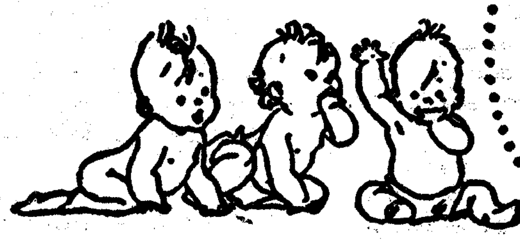

గ్రైపానిల్
(గ్రైప్ మిక్చర్)

'బవనాల్' వారి ప్రొడక్టు

MARTIN & HARRIS (PRIVATE) LTD.
MERCANTILE BUILDINGS, LALL BAZAR, CALCUTTA - I.
ALSO AT
BOMBAY MADRAS DELHI RANGOON